Skolinspektionen

Beslut

2019-06-12
Dnr 41–2018:2938

kommun@kungalv.se

Kungälvs kommun

Beslut efter uppföljning för grundskola efter riktad tillsyn av Thorildskolan

Skolinspektionen
Box 2320, 403 15 Göteborg, Besöksadress: Kungsgatan 20

Uppföljning av riktad tillsyn i Thorildskolan

Skolinspektionen genomförde en riktad tillsyn av Thorildskolan i Kungälvs kommun den 17 och 27 april 2018 efter att signaler inkommit till myndigheten under våren 2018. I beslut som fattades av Skolinspektionen den 29 juni 2018 konstaterades brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd, att följa upp effekterna av åtgärdsprogram samt i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Därutöver identifierades brister i skolenhetens arbete med att tillförsäkra eleverna en studiemiljö som präglas av studiero samt i det målinriktade arbetet för att förhindra kränkande behandling av elever. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Kungälvs kommun inkom med den 29 november 2018 samt på de uppgifter som framkommit vid uppföljningsbesök vid skolenheten den 26 februari 2019.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår. Såvitt avser de brister som bedöms som avhjälpta avslutar Skolinspektionen tillsynen.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälvs kommun att senast den 25 november 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Kungälvs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

– Rektorn ska se till att samtliga elever har en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens tidigare beslut

Vid Skolinspektionens tillsyn på Thorildskolan, våren 2018, konstaterades att inte alla elever tillförsäkrades en skolmiljö som präglades av studiero. Det fanns elever på skolan som inte gavs förutsättningar att kunna koncentrera sig i sitt skolarbete vilket enligt Skolinspektionens bedömning berodde på att det var oroligt och stökigt i många klasser samtidigt som det varierade mellan lärare hur de kunde upprätthålla studieron. Inte heller kände alla lärare till eller använde sig av de gemensamma förhållningssätt och de gemensamma ordningsregler som fanns för att upprätthålla studieron. Rektorn och elevhälsan saknade också en överblick över studieron på skolenhetsnivå även om punktinsatser sattes in i några klasser.

Huvudmannens redovisade åtgärder

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 28 november 2018, uppger huvudmannen bland annat följande. Skolans tre fokusområden är sedan ett år tillbaka studiero, gemensamma lektionsstrategier samt kollegialt lärande. Dessa fokusområden ingår, enligt huvudmannen, som viktiga delar i bland annat processen för medarbetarsamtal och lärarens uppdragsbeskrivning. Vidare uppger huvudmannen att skolan arbetar med att utbilda personalen i vad de kan och bör göra för att skapa studiero och ett tydliggörande har exempelvis gjorts av rutiner för hur de ska agera när elever stör undervisningen. Detta kan enligt rutinen också innebära att rektorn kan besluta om ytterligare åtgärder när elever har utvisats ur klassrummet vid flertalet tillfällen. Lärare kan även vid besvärliga situationer ringa skolans "nödtelefon" för att få hjälp av fler lärare.

Ytterligare en åtgärd för att komma till rätta med studieron på skolan är enligt huvudmannens redovisning införandet av resurstidsschema (resurstid är lärares tid som inte går åt till undervisningen). Detta använder skolledningen för att kunna sätta in extra stöd i de grupper där studiero varit svår att uppnå.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Av intervjuer framgår att studieron fortfarande brister i vissa klasser på skolenheten. Elever berättar i intervju att hur väl studieron fungerar skiljer sig åt från klass till klass och att det är beroende på vilken lärare de har om studieron är fungerande eller inte, vilket också bekräftas av arbetslagsledare som även säger att studieron skiljer sig åt beroende på vilken tidpunkt det är på dagen. Även rektor och biträdande rektor uppger i intervju att de, när de pratar med lärarna, får bilden av att studieron varierar även om de upplever att det är lugnt när de går runt i skolan. När det gäller hur studieron ser ut i nuläget beskriver en del elever att den, i jämförelse med vårterminen 2018, har förbättrats generellt i deras klasser medan andra elever uppger att den inte har blivit bättre och en del elever menar att den till och med har försämrats. Bland annat beror försämringen enligt eleverna på att de ofta har nya lärare eller vikarier. De beskriver också att vissa lärare inte klarar av att upprätthålla studieron. När det inte är studiero beskriver eleverna det som att det är högljutt i klassrummet och att ingen av eleverna lyssnar på lärarna. Eleverna beskriver vidare att det, när det inte är studiero, förekommer mycket spring av elever in och ut ur klassrummen. Det förekommer också enligt eleverna att andra elever, som inte ska delta i undervisningen, kommer in och "stökar" i klassrummet.

Det framgår vidare av intervjuer att all personal fortfarande inte har samma förhållningssätt för att upprätthålla studiero på skolenheten. Enligt arbetslagsledare så gör nog inte alla lärare på samma sätt i undervisningen. Även elever beskriver att lärarna har olika förhållningssätt när det gäller att upprätthålla studiero. Några av eleverna berättar att deras lärare tar in andra lärare på lektionerna om det är bristande studiero samt att det kan hända att elever som stör blir utvisade från lektionerna och sedan får ha samtal med rektorn. Andra elever uppger att ett sådant förfarande mest är någonting som lärarna hotar med och att vissa lärare endast ger eleverna många tillsägelser, men att det sedan inte händer någonting mer. När det gäller gemensamma regler för att upprätthålla trivsel och ordning, uppger eleverna att det finns sådana, men att de inte följer dem. Det sker heller inga diskussioner med lärarna om trivselreglerna eller om studieron specifikt, säger de. Elevhälsan säger att de på skolan kan bli bättre på att följa trivselreglerna. De uppger vidare att det framkom i senaste genomförd elevenkät att eleverna känner till att det finns trivselregler, men att

ingen elev har varit med och tagit fram dessa och att de upplever att reglerna inte följs.

Av intervjuer framgår vidare att det pågår ett visst arbete för att åstadkomma studiero på skolenheten. Enligt rektorn och biträdande rektorn finns pågående åtgärder för att ge lärarna en gemensam utgångspunkt och gemensamma verktyg för att komma till rätta med den bristande studieron. Exempelvis säger elevhälsan, lärare och rektorer att det pågår ett värdegrundsarbete som också innefattar att trivselregler ska tas fram och förankras genom ett gemensamt arbete som utförs av lärare och elever. I vissa elevgrupper där studieron inte är fungerande pågår det enligt dem ett arbete och arbetslagen har tillsammans med elevhälsan klasskonferenser där studieron kontinuerligt tas upp, och där inte fungerande studiero rapporteras till skolledningen. Om det finns behov av åtgärder anordnas därefter ytterligare möten med elevhälsan, säger rektorerna. De uppger vidare att det även pågår åtgärder i flera grupper på skolan, exempelvis genom att elevhälsan genomför observationer i vissa klasser, eller att resurser i form av extra personal sätts in. Enligt lärare har de insatser som pågår dock ännu inte gett resultat i form av att studieron är helt fungerande i alla klasser.

Lärare, elevhälsan, rektorn och biträdande rektorn uppger vidare att det, sedan vårterminens start 2019, bland lärarna pågår ett kollegialt lärande som utgår från Skolverkets modul "Skolans värdegrund" som omfattar delarna trygghet och studiero, tillitsfulla relationer samt bemötande och förväntningar. Lärarna kommer att träffas fem eller sex gånger under terminen i syfte att skapa en gemensam syn och utgångspunkt i undervisningen när det gäller bland annat att upprätthålla studiero. När det gäller att ha en gemensam och tydlig lektionsstruktur så är det genomfört och där är lärarna i respektive arbetslag överens om vad som gäller, uppger rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning vid uppföljning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i Thorildskolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero. Det pågår visserligen insatser för att komma tillrätta med påtalade brister, men tillsynen visar att effekterna av insatta åtgärder inte kan ses fullt ut och det är fortfarande oroligt och stökigt i flera klasser. Det varierar också mellan lärare

huruvida de kan upprätthålla studieron och alla lärare tillämpar inte de gemensamma förhållningssätten så att studiero uppnås. Det är av stor vikt att eleverna får studiero under lektionerna så att de har förutsättningar att nå målen med utbildningen.

Avhjälpta brister i verksamheten

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Kungälvs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Motivering

Skolinspektionen beslutade den 29 juni 2018 att förelägga Kungälvs kommun att senast den 28 november 2018 se till att elevhälsan främst skulle användas förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen inkommit med samt vad som framkommit vid uppföljningsbesök på skolenheten att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristerna inom detta område ska anses vara avhjälpta.

Av huvudmannens redovisning den 28 november 2018 framgår att det finns en tydlig plan för hur Thorildskolans elevhälsa kommer att arbeta systematiskt med ett förebyggande och hälsofrämjande arbete och på vilket sätt det kommer att ske. Exempelvis ska elevhälsan identifiera, kartlägga och analysera de faktorer som bland eleverna utgör risker för ohälsa eller risker för lärandet. Det framgår även att lärarna kommer att involveras i arbetet för att främja studiero, hälsa och god kunskapsutveckling för eleverna samt att elevhälsan även kommer ingå i en större hälsosatsning på skolan i samarbete med både idrottslärare och mentorer kring elevernas totala hälsoperspektiv. Detta utgör sedan ett statistiskt underlag på skolenhetsnivå för att planera vidare insatser.

I samband med uppföljningsbesöket framkommer i intervju med rektorn och biträdande rektorn att elevhälsans arbetssätt förändrats så att även ett förebyg-

gande och hälsofrämjande perspektiv i elevhälsans arbete nu finns med i elevhälsans arbete. Det finns också en plan för det förebyggande elevhälsoarbetet och ett strukturerat arbetssätt där elevhälsan och lärarna samarbetar. Rektorn och biträdande rektorn uppger vidare att de i samband med skolenhetens systematiska kvalitetsarbete har identifierat att ett förebyggande arbete behövs när det gäller området sex och samlevnad och att en temavecka som gäller detta är planerad under våren 2019.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Kungälvs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Motivering

Skolinspektionen beslutade den 29 juni 2018 att förelägga Kungälvs kommun att senast den 28 november 2018 se till att rektorn bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen inkommit med samt vad som framkommit vid uppföljningsbesök på skolenheten att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristerna inom detta område ska anses vara avhjälpta.

Av huvudmannens redovisning den 28 november 2018 framgår att ett trygghetsteam har tillsatts på skolan i syfte att fokusera på det förebyggande och åtgärdande trygghetsarbetet på skolan. Trygghetsteamet arbetar enligt huvudmannens svar tillsammans med skolans elevråd för att involvera eleverna i arbetet och för att få en samsyn hos personal och elever för att skapa ett skolklimat där ordningsregler och en gemensam värdegrund ska tas fram. Trygghetsteamet kommer vidare enligt huvudmannens svar att arbeta förebyggande genom skolgemensamma aktiviteter för att skapa en trygghet och en vi- anda på skolan. Vidare framgår av huvudmannens svar att *Planen mot diskriminering och*

kränkande behandling tagits fram, uppdaterats och delgetts skolans personal under höstterminen 2018 samt att planen ska utvärderas och en ny ska upprättas under vårterminen 2019.

I samband med uppföljningsbesöket framkommer i intervju med elevhälsan, rektorn och biträdande rektorn att *Planen mot diskriminering och kränkande behandling* har tagits upp i alla klasser och att det i planen finns en tydlig rutin som gäller hur anmälan om kränkande behandling ska hanteras. I intervju med ovanstående framkommer också att det nu finns en ökad tydlighet när det gäller hur personalen ska hantera kränkande behandling samt att ett ökat antal anmälningar som gäller kränkande har skett. Lärare och arbetslagsledare uppger i intervju att ärendegången vid kränkande behandling är mer strukturerad än tidigare och att frågan tas på allvar samt att lärarna gemensamt och strukturerat har pratat om vad som definierar en kränkning.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Kungälvs kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Rektorn ska se till att när det gäller särskilt stöd ska insatta åtgärder följas upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Motivering

Skolinspektionen beslutade den 29 juni 2018 att förelägga Kungälvs kommun att senast den 28 november 2018 se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Därutöver skulle rektorn se till att insatta åtgärder för särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen inkommit med samt vad som framkommit vid uppföljningsbesök på skolenheten att tillräckliga åtgärder vidtagits för att bristerna inom detta område ska anses vara avhjälpta.

Av huvudmannens redovisning den 28 november 2018 framgår att rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd nu finns framtagna. Vidare framgår att information och utbildning har genomförts med samtlig personal när det gäller hantering av rutinen i det praktiska tillvägagångssättet liksom ansvarsfördelning i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare framgår av huvudmannens svar att rektorn följer upp arbetet med att utreda, upprätta och följa upp åtgärdsprogram.

I samband med uppföljningsbesöket framkommer i intervju med rektorn att rutinen för extra anpassningar och särskilt stöd reviderats i december 2018. Vidare framkommer i intervju med rektorerna och elevhälsan att de tillsammans har gått igenom samtliga elevers betyg och frånvaro i syfte att bland annat fånga upp elever som kan ha behov av extra anpassningar och särskilt stöd och att dessa uppföljningar kommer att ske kontinuerligt. Av intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer också att genom att representanter från elevhälsan kontinuerligt medverkar vid arbetslagens möten, finns det förutsättningar att fånga upp elever som har behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att det förutsätts att angivna rutiner för hantering av extra anpassningar, utredning och tillsättande av särskilt stöd även i fortsättningen följs.

På Skolinspektionens vägnar

X Ingrid Hesslén Brunius

Beslutsfattare
Signerat av: Ingrid Hesslén Brunius

X Katrin Söderlind

Föredragande/utredare

Signerat av: Katrin Söderlind